

Cursul 5

Conform învățăturilor lui Geshe Michael,
traducere a conferințelor Lamei Dvora Tzvieli

Lecția 6

Învățătura lui Maytreia, din studiul Uttaratantra

Din nou țin să amintesc că nu ne aflăm în Abhidharmakosha, ci în școala cea mai înaltă Prasangika Madhyamika. Lecția de astăzi pune accentul pe legătura dintre vacuitate și karma. Relația între vacuitate și karma formează unul dintre cele mai importante subiecte ale acestui curs, deoarece ne va da puterea să ne creăm o lume în care suferința nu mai există.

Lecția 6 are două părți. Prima parte este dintr-o carte veche pe nume:

Gyu Lama

În limba sanscrită cartea se numește **Uttaratantra**. Chiar dacă în titlul ei apare cuvântul *tantra*, aceasta nu este o carte despre tantra. Cuvântul *tantra* înseamnă **curent** sau **tradiție** sau **linie spirituală**. Sensul numelui cărții Uttaratantra este de **Înaltă tradiție**.

Cartea a fost scrisă de către maestrul Asanga. Asanga și Vasubhandu au fost frați pe jumătate. Mama lor fusese călugăriță, până când a avut viziunea că va avea doi copii care vor ajunge mari maestri. Și într-adevăr ea născu doi băieți făcuți cu tați diferiți.

Cartea Abhidharmakosha a fost redactată de către maestrul Vashubandu. Prima parte a cărții Uttaratantra se numește Gyu Lama, scrisă de către maestrul Asanga.

Scrierea este considerată ca fiind sfântă, pentru că însuși Asanga a fost un sfânt. El s-a ridicat în paradis unde se spune că l-a întâlnit pe Maitreya. Maitreya i-a dictat maestrului Asanga cinci cărți pe care ni le-a adus nouă.

Cine a fost Maitreya?

În limba tibetană i se spune Jampa, și este considerat ca fiind viitorul Buddha. El se află momentan în paradis și când va veni momentul va veni printre noi. Se spune că Gyu Lama este o parte a uneia din cele cinci cărți.

Cei șase pași ai lui Maitreya

În această carte sunt prezentați în detaliu cei șase pași ai lui Maitreya, care ne explică faptul că neînțelegerea vacuității ne face să acumulăm karma negativă, în sensul de karma impură care ne menține în samsara. Toți acești pași ne arată procesul în care datorită ignoranței noastre rămânem în samsara.

Pasul 1: **Semințele ignoranței**

În lecția trecută am discutat despre bakchak, sămânța karmică, acea energie care rămâne în curentul nostru de conștiință atunci când facem ceva, fie că spunem, gândim sau acționăm. După ce fapta s-a încheiat, energia lui va deveni sămânța care va rămâne apoi în curentul de conștiință.

În lecția trecută am discutat despre locul în care rămân aceste semințe, loc care diferă de la școala Mind Only la școala Prasangika Madhyamika. În continuare ne vom referi de fapt la acele semințe ca tendințe spre ignoranță.

În limba tibetană, cuvântul ignoranță este:

Dak dzin

བདག་ལེན།

Semințele despre care vorbim sunt semințele ignoranței pe care le purtăm în curentul nostru de conștiință din viețile trecute.

Ca urmare a concepției incorecte pe care am avut-o în trecut, s-a creat o tendință de a continua să privim lucrurile în mod greșit, continuăm să le vedem greșit, fapt care va întări din ce în ce mai mult această tendință. Iar prin acest proces am trecut dintotdeauna.

Dakdzin nyi bakchak

བདག་ལེན་གྱི་བག་ཆགས།

dakdzin nyi kyī bakchak

Dakdzin înseamnă **concepție greșită** sau **percepție greșită a lucrurilor** sau **ignoranță**

Nyi înseamnă **doi**

Bakchak = **semințe**

Primul pas se referă la cele **două semințe principale** care se află în fluxul nostru de **conștiință și cu care am venit în această lume**.

Dacă acestea nu ar fi existat în curentul de conștiință, nu am fi ajuns în această lume, am fi fost în alta. Dovada că aceste două semințe există în noi, este faptul că suntem aici, că trăim în samsara.

Aceste semințe au venit cu noi din viața trecută, care au venit dintr-o altă viață anterioară, și așa mai departe. Procesul de trecere dintr-o viață la alta nu a avut niciodată un început. Vom vorbi despre cele două semințe, puțin mai târziu.

Pasul 2: Cele două semințe se maturizează

Dakzin nyi kye

བདག་འཛིན་གཉིས་སྐྱེས།

dakdzin nyi kye

Cele două semințe cu care am venit în această lume, ca urmare a faptului că ele continuă să rămână în curentul nostru de conștiință, ele încep să se maturizeze.

Care sunt aceste două semințe?

a. Atașamentul de sine

Prima sămânță a ignoranței este **tendința de a ne atașa de „eu”**.

Kang sak kyi dak dzin

གང་ཟག་གྱུ་དག་འཛིན།

Dak dzin = ignoranță

Kang sak înseamnă **persoană** sau **om**

Aceasta este **concepția greșită a atașamentului de persoană, de orice ființă**, inclusiv animalul are aceasta tendință.

Când mă gândesc la eu-l meu, când mă definesc pe mine însămi și acționez ca atare, de fapt eu m-am atașat de ideea pe care o am despre mine.

Și ce este în neregulă cu asta? Exist sau nu exist?

Din punct de vedere convențional, desigur că eu exist și acționez. Eu-l nostru, ne este necesar pentru a funcționa în această lume. Problema este că îi conferim acestui eu o existență proprie de sine pe care el nu o are. Problema este că avem o înțelegere greșită a ceea ce este acest „eu”. Greșeala pe care o facem este că, suntem convinși că acest “eu” are o independență de sine.

Când cineva va veni și îmi va spune "Ești un prost!", mă voi simți jignit. Cine este cel jignit? Unde îl voi găsi pe cel jignit? Capul meu este jignit? Mâna mea este jignită? Burta mea este jignită? Dacă voi merge să-l găesc pe cel jignit, nu am să-l găesc. Și aici este problema.

Problema nu este atunci când muncim în viața de zi cu zi, ci că îi conferim eu-lui o existență independentă de sine.

Deci prima sămânță a ignoranței, cu care venim în această lume este atașamentul de „eu” însuși, atașamentul de un eu care nu a existat și nu va exista vreodată. Și problema este că acest „eu” provoacă toate suferințele prin care trecem.

b. Atașamentul de “al meu”.

A doua sămânță este :

Chu kyi dak dzin

ཚུ་ཀྱི་དཀ་དམི་ནི།

Chu înseamnă **dharma**. Cuvântul dharma are câteva înțelesuri:

- are înțelesul de *învățătură a lui Buddha*,
- are înțelesul de *fenomen, apariție*.
- iar în contextul nostru are înțelesul de *părțile mele*.

Deci a doua sămânță este **atașamentul de “al meu”**. Aici este vorba în special de părțile din care mă compun: corpul meu, mâinile mele, mintea mea, sentimentele mele, lucrurile mele, cu alte cuvinte toate elementele fizice și mentale pe care le identific ca fiind ale mele.

Cu aceste două semințe am venit în această lume, semințe pe care le-am adus cu noi din viețile anterioare, care vor fi mereu cu noi. Am venit cu tendința de a fi atașat de “eu” și de „al meu”, și această tendință o vom avea întotdeauna.

Atunci când omul ajunge să perceapă vacuitatea în mod direct, primul lucru pe care îl percepe este vacuitatea eu-lui (**Kang sak kyi dak dzin**), adică a eu-lui său. Acesta este primul lucru care se dovedește că este atât de greșit.

În această experiență, omul își percepe viața până în acel moment, inclusiv viețile anterioare, și percepe că în fiecare viață trăită, a fost în permanență atașat de “eu”, atașat încă de la început de un concept greșit, care nu a existat niciodată.

Atâta timp cât nu experimentăm vacuitatea în mod direct, înțelegerea că suntem atașați de o lume greșită, un rezultat al ignoranței noastre, nu va fi suficient de profundă.

În imaginea budistă a roții vieții, cele două tipuri de ignoranță, sunt reprezentate de omul orb. El este primul dintre cele 12 elemente ale roții vieții, pentru că toate problemele noastre încep de aici, dar cu toate acestea, acest element de legătură reprezintă și o soluție, este ușa spre rezolvarea lor și de a ieși din samsara.

Până nu vom ajunge la perceperea vacuității, înțelegerea noastră este de suprafață, nu are forța necesară ca să ne scoată din samsara. De aceea vor trebui depuse eforturi pentru a ajunge să experimentăm vacuitatea, pentru că dacă moartea ne va ajunge din urmă înainte de a o experimenta, nu știm ce ni se va întâmpla în viitor.

Vom fi nevoiți să trecem din viață în viață, eră după eră, și asta, datorită atât a ignoranței pe care o purtăm după noi cât și a faptului că nu avem suficientă putere de a distruge lanțurile samsarei.

Acestea sunt cauzele pentru care ne străduim atât de mult să ajungem la **Renunțare** și la **Bodhicitta**, pentru că ele ne împing să ajungem la înțelepciune, care să ne ajute să ne eliminăm suferința și pentru a-i putea ajuta și pe ceilalți să-și elimine suferințele lor.

Pasul 3. Fenomene plăcute și neplăcute.

Al treilea pas este:

Yi-ong mi-ong tsulmin tok

ཡི་ཨོང་མི་ཨོང་ཚུལ་མིན་རྟོག་

yi-ong mi-ong tsulmin tok

Yi - ong înseamnă **plăcut**

Mi - ong înseamnă **neplăcut**

Pasul al treilea spune: **ca rezultat al ignoranței care începe să crească în conștiința noastră, vom întâlni fenomene care vor fi atât plăcute cât și neplăcute.**

Care este problema lor? Problema este că datorită ignoranței noastre, atunci când se ivește un moment plăcut, îl vom considera că este plăcut el în sine. Credem că dacă o casă este frumoasă, ea este frumoasă în sine. Credem că șeful care urlă, este un tâmpit, el în sine. El urlă datorită faptului că nu înțelege, el în sine.

Problema este că nu înțelegem corect cum de apar așa cum apar. Explicația este că sămânța cu care am venit în această lume, *bakchak*, se activează și ne determină să vedem lucrurile ca fiind independente în sine și exterioare nouă, contrar faptului că ele sunt de fapt, doar o proiecție din mintea noastră.

Singura cale de a întâlni ceva frumos este că am oferit în trecut lucruri frumoase altora. Dacă am văzut ceva frumos și înțelegem bine că acest lucru nu este frumos, el în sine, ci este doar o proiecție din mintea mea ca rezultat al generozității mele în trecut, lucrul cel mai firesc pe care îl voi face este de a-l dărui din toata inima. Numai în acest fel ne vom făuri paradisul. Este exact ceea ce Buddha face tot timpul, de aceea rămâne mereu în paradis.

Deci pasul al treilea după cum am spus, este că lucrurile apar plăcute sau neplăcute, în sine, și datorită ignoranței noastre ele ne apar, neîndoios, ca fiind exterioare nouă.

Pasul 4: **Reacția noastră va fi dorința (atașamentul) sau aversiunea**

Al patrulea pas este:

Duchak shedang kye

འདོད་ཆགས་ཉི་ལྔ་སྐྱེས།

duchak shedang kye

Du și **chak** sunt două cuvinte care au sensul de **dorință, poftă, pasiune**.

Du înseamnă *dorință*, iar **chak** este o formă mai crescută a dorinței, să zicem **dorința fierbinte** sau **pasiune** sau **atașament**.

Shedang înseamnă **aversiune, respingere, împotrivire**.

Kye înseamnă **se nasc** sau **sunt create**.

Ce se întâmplă în acest pas? Atunci când apare ceva plăcut sau neplăcut, vom începe să reacționăm față de el. Deci această etapă este o etapă a reacției, în sensul că atunci când apare ceva frumos, reacționăm prin dorința de a-l păstra. Acesta este **Duchak**, adică spun: eu vreau, doresc.

Și invers, vine cineva care țipă. Pentru că nu-mi place acest lucru, voi căuta să mă debarsez de el. Acesta este **Shedang**, adică aversiunea, îndepărtarea sau împotrivirea.

Aceste porniri pot lua forme agresive cum ar fi ura, dușmănia, pizma. Deci, **în momentul în care îmi apare un obiect sub o formă sau alta, independent de sine, dezirabil sau indezirabil, el îmi stârnește dorința sau aversiunea, adică ori voi dori să-l păstrez ori voi dori să scap de el**. Acesta este *duchak shedang kye*.

Kye înseamnă **se nasc** sau **sunt create**. Cu alte cuvinte: dorința sau aversiunea se nasc ca rezultat a ceea ce experimentez.

Acum, puteți spune că nu vă petreceți toată ziua, ori dorind aprig ori urând ceva. Acestea sunt noțiuni prea dure.

Atunci când ne referim la **Duchak** și **Shedang**, ne referim la formele rafinate, mai subtile pe care le îmbracă dorința și aversiunea. În fiecare moment al vieții, suntem mânați de dorință ori de a ne apropia ori de a ne îndepărta de ceva, fie în mod fizic, fie mental, dar sub o formă ușoară.

Aproape fiecare mișcare pe care o facem, sau fiecare gând pe care îl avem, este de asemenea determinat de dorințe. De aceea, dorința, aversiunea și ignoranța sunt considerate în budism ca fiind cele trei otrăvuri, care curg permanent prin "vene noastre".

Toate acestea se vor schimba atunci când vom percepe vacuitatea. Pentru că numai atunci vom vedea cu mult mai clar și mai intens toate aceste procese, care sunt foarte subtile, majoritatea oamenilor nefiind conștienți de ele.

Oare asta înseamnă că a dori ceva este rău?

Este greșit să credem că a dori ceva este un lucru rău. Budismul nu ne învață să vegetăm, să stăm în liniște și să nu facem nimic. Nu este ceea ce Buddha ne-a învățat.

Din contră: vrem să ne trezim dorința spre iluminare, să ne trezim voința puternică de a ajunge la iluminare. Nu orice dorință este defectuoasă. Cu siguranță urăsc să văd pe cineva lângă mine care suferă. Și nu este nimic rău în asta!

Problema pe care o avem cu ura și dorința, este atunci când ele vin din ignoranță, care se exprimă prin neînțelegerea de ce reacționăm așa cum reacționăm.

Pasul 5: **Reacția ce acumulează karmă**

Acum vine pasul cinci: șeful țipă la mine fără nici un rost, nu am făcut nimic din lucrurile pe care el le susține că le-am făcut și vreau să scap de neplăcerea creată. Cum fac asta? Voi țipa îndărăt la el și îi voi explica cât este el de prost. Ceea ce am făcut este al cincilea pas, denumit în limba tibetană:

Le sak

ལས་བསགས།

le sak

Le înseamnă **karma**.

Sak înseamnă **a strânge, a aduna sau a acumula**.

Le sak înseamnă **a strânge lângă mine karma**.

- apare șeful
- țipă la mine
- nu-mi place asta
- vreau să scap de el
- atunci voi țipa la el îndărăt ca să-l fac să plece.

Am țipat la el -> am strâns karma!

Al cincilea pas: **ca urmare a reacției mele, am plantat o nouă sămânță karmică în curentul meu de conștiință; iar când ea va rodi îmi va aduce șeful înapoi, pe același [șef] sau pe altcineva.**

Reacția mea, care provine din neînțelegere, din ignoranță, va fi cea care mă va forța să experimentez din nou ceva neplăcut, ceva de nedorit. Și datorită faptului că energia karmică se intensifică pe timp ce trece, va fi foarte posibil ca experiența viitoare să fie cu mult mai dură.

Cu cât vom înțelege mai bine de unde vin aceste lucruri, cu cât vom înțelege mai bine vacuitatea lor, faptul că ele sunt doar o proiecție provenită din semințele noastre karmice, cu atât tendințele noastre de a țipa la alții sau de a gândi negativ despre alții vor scade.

Dacă vreți să știți cât de bine ați asimilat înțelegerea vacuității, urmăriți-vă sentimentele grele sau gândurile negative care se ivesc din curentul vostru de conștiință atunci când sunteți puși în fața unor situații neplăcute. Dacă încă vă veți mai enerva sau încă veți mai avea emoții negative dovedește cât de mult ați înțeles sau nu vacuitatea lucrurilor.

Pasul 6: **Roata vieții se învâрте din nou.**

Al șaselea pas este:

Korwar kor

འཁོར་བར་འཁོར།

korwar kor

Kor înseamnă **roată** sau **cerc**. Cuvântul **kor** apare de două ori: primul are sensul de **roată**, și al doilea de **a învârti**. Pasul al șaselea pe scurt este că **învolvăm roata din nou**.

Vom trece din nou peste seria de șase pași.

1. Am venit cu ignoranță (adică cu tendința de a da eului și părților mele o existență proprie de sine).
2. Ignoranța începe să se manifeste.
3. Lucrurile apar ca existând în sine, plăcute sau neplăcute.
4. Ca urmare, le vom dori pe cele plăcute și le vom respinge pe cele neplăcute.
5. Din cauza ignoranței reacționăm la poftă sau la aversiune, plantând astfel semințe karmice.
6. Și în final închidem cercul. Atunci când noile semințe karmice vor rodi, vom fi din nou puși în fața unor situații enervante.

Putem parcurge aceste etape și invers. Este un exercițiu. De exemplu putem începe de la pasul trei:

3. Ne apare ceva neplăcut, pentru că o sămânță karmică a dat rod. De ce?
2. Sămânța a rodit pentru că am fost ignorați. De ce?
1. Am fost ignorați pentru că am venit cu tendința spre ignoranță. De ce?
6. Ne-am întărit și mai mult tendința spre ignoranță învolvând roata. De ce?
5. Din cauza reacției noastre. De ce?
4. Pentru că dorim ceea ce ne place (existent prin sine) și respingem ce nu ne place (existent prin sine). De ce? ... și tot așa...

Este bine să analizăm acest proces și înainte și înapoi, mai ales când în fața noastră stă cineva și țipă. Cu cât vom înțelege mai bine acești pași, cu atât vom pricepe mai repede ceea ce se întâmplă și ne vom opri din a mai reacționa, [de a avea] așa zisa “reacție naturală/firească”.

Acest lucru natural pe care îl facem, va fi chiar acela care ne va aduce din nou o experiență dificilă.

În lectura cursului 5, se vorbește despre un al șaptelea pas, pas care ar fi concluzia trasă de maestrul Asanga asupra acestui proces. Maestrul Asanga spune: „Cauza a tot ceea ce ni se întâmplă este că nu am înțeles vacuitatea”.

Cu alte cuvinte, cei șase pași ne descriu rolul negativ pe care-l joacă neînțelegerea vacuității în viața noastră și cum se face că rămânem în samsara.

Dacă veți înțelege bine aceste învățături, veți deveni niște sfinți. Mai mult de atât, dacă le veți dărui altora, le veți face un imens bine, pentru că [astfel] le dați cheia de stopare a roții samsarei.

Se pune întrebarea dacă este bine să întrerupem legătura cu cel care ne vorbește urât. Răspunsul este următorul: în situația în care nu ne stăpânim supărarea, reacționăm cu duritate situației, ar fi bine să încetăm legătura cu persoana în cauză, pentru a nu fi puși în situația de a acumula karmă negativă.

Dar dacă încetăm orice relație cu el și [totuși] vom continua să avem resentimente față de acesta, înseamnă că nu ne-am făcut munca dharmică așa cum trebuie.

Explicația faptului că cineva vine și țipă la noi, după cum am văzut, este că am plantat semințe în trecut atunci când noi înșine am țipat la altcineva. Singurul mod de a opri acest ciclu, este de a nu mai reacționa în fața lui (pasul 5).

Acest proces de înțelegere este lucrul cel mai important în dharma. Ca rezultat al acestuia, vom rămâne sau nu în relații cu persoana respectivă, atenți la resentimente, chiar dacă ne-am separat la un moment dat.

Cu cât vom exersa mai mult, cu cât vom trece prin acești pași dus și întors, cu atât mai mult se va aprofunda înțelegerea vacuității și a karmei.

Cu cât înțelegerea vacuității și a karmei se va aprofunda cu atât și reacțiile noastre greșite se vor diminua, iar cu timpul vor fi din ce în ce mai puțini cei care să ne enerveze.

Karma și vacuitatea conform maestrului Chandrakirti

Vom vorbi în continuare despre :

Chu bab

Chu înseamnă **apa**

Bab înseamnă **curent, curent de apă sau râu.**

Chandrakirti a trăit în India, aproximativ în anii 650 e.n . Este considerat a fi unul dintre cei mai mari maștri ai școlii Madhyamika Prasangika, sau Căii de mijloc.

Maestrul Chandrakirti ne prezintă următoarea scenă: trei ființe se întâlnesc pe malul unui râu.

Deoarece fiecare ființă aparține unei alte lumi, această întâlnire nu poate fi posibilă, de aceea ne vom referi la ea ca la ceva fictiv.

1. Una dintre cele trei ființe/creaturi este **omul**,

2. A doua este **zeul**. Nu este vorba aici de creatorul lumii, ci este vorba de o ființă care trăiește într-un domeniu de existență mai înalt decât cel al oamenilor. Viața aici este foarte plăcută, totul este incredibil de frumos, aproape că nu există suferință.

Această lume ne amintește de mitologiile greacă și indiană. Aceste creaturi trăiesc foarte mult, dar nu sunt nemuritori, pentru că sunt încă în samsara. Astfel că și ei vor trebui să treacă prin procesul morții.

Datorită karmei bune pe care au acumulat-o, aceste ființe au parte de o viață plină de plăceri. În lumea lor totul miroase bine, muzica este plăcută, mâncarea este gustoasă, este toată nectar și ambrozie.

3. A treia ființă este **preta**, adică **spirit flămând**. Spiritele preta au o karmă extrem de grea, karma zgârceniei, a supraalimentării, a risipei sau de a strânge în exces, și așa mai departe. Dacă vom lăsa karma să-și facă de cap și nu o vom ține în frâu, [acest lucru] va avea ca rezultat nașterea în lumea spiritelor.

Există câteva tipuri de astfel de spirite și anume:

- Spirite care nu sunt niciodată satisfăcute. Ele sunt reprezentate în desenele budiste, ca având burți enorme și guri foarte mici. Oricât de mult ar mânca, burta lor nu se va umple și vor rămâne mereu flămânde. [Ființele preta] Sunt într-o continuă căutare a alimentelor, blestemate de a nu fi niciodată satisfăcute, de aceea viața lor este plină de suferință.

- Un alt gen de spirite flămânde sunt cele care atunci când văd un râu și se apropie să bea apă, constată că apa este de fapt puroi sau sânge sau ceva care când beau le arde pe dinăuntru.

- Sunt alte spirite care [atunci] când în sfârșit au găsit ceva de mâncare și băut, mâncarea sau băutura le provoacă arsuri mari în burtă.

Deci toate cele trei ființe stau la marginea râului. O altă versiune a acestei scene este cea în care cele trei stau în jurul mesei, iar în fața lor este așezat un pahar cu apă.

Întrebarea este ce vede fiecare din cele trei ființe?

Această situație este prezentată în lectură, sub forma unei dezbateri de logică. Trebuie subliniat faptul că toți oponentii din această dezbatere sunt de acord cu faptul că fiecare dintre ființe văd altceva în pahar.

În limba tibetană nu există un cuvânt pentru **lichid**, de aceea el va fi descris ca **ceva care este umed și curge**.

În paharul cu apă, se află o materie umedă și curgătoare. Fiecare creatură este constrânsă de karma proprie să perceapă altceva care se află în pahar.

1. Ca rezultat al propriei karme, omul va percepe apa din pahar, apa bună și curată.
2. Ca rezultat al propriei karme, zeul va vedea nectar în pahar, adică o băutură delicioasă.
3. Ca rezultat al propriei karme, spiritul va vedea în pahar sânge și puroi.

Întrebarea este cum se poate întâmpla așa ceva?

Percepție corectă sau validă

Vom discuta puțin despre o noțiune care este prezentată pe larg în cursul 4 [ACI 4], și anume noțiunea de **pramana**.

tsema

ཚེ་མ།

Pramana este în limba sanscrită, iar în limba tibetană **Tsema**.

Pramana sau **tsema** înseamnă **percepție corectă, validă**.

Ce înseamnă percepție corectă? Dacă, de exemplu văd culoarea roșie și spun [că este] roșu, aceasta este o percepție corectă. Dacă văd culoarea roșie și voi spune că ea este albastră, aceasta nu va fi o percepție corectă.

Aproape toate percepțiile noastre sunt corecte. Care sunt cele incorecte? De exemplu, mă aflu într-un loc întunecat și pe jos se află un băț. Datorită întunericului nu văd bine și cred că bățul este un șarpe.

Acest caz se numește percepție incorectă, deoarece cred că obiectul este un șarpe și de fapt el este un băț.

Există situații speciale, în care nu ne putem baza pe percepțiile noastre:

- atunci când suntem într-un loc întunecat și nu vedem bine,
- atunci când suntem sub influența alcoolului sau a drogurilor,
- atunci când suntem încă adormiți și pe punctul de a ne trezi,
- atunci când suntem stăpâniți de o emoție puternică. De exemplu, suntem atât de invidioși pe colegul nostru de muncă, încât îi vom interpreta vorbele și intențiile [într-un mod] total greșit de ceea ce vrea el să spună cu adevărat.

Întrebarea care se pune este următoarea: au oare cele trei ființe au o percepție corectă, validă, atunci când privesc la paharul în care se află ceva umed și curgător?

Poate fi lichidul din pahar în același timp și apă și puroi? Pot exista simultan trei lucruri diferite? Este ca și când am întreba dacă poate fi simultan peretele și roșu și galben? (presupunând bineînțeles că peretele este ori cu totul roșu ori cu totul galben).

Maestrul Chandrakirti, la întrebarea dacă toate cele trei ființe au pramana, răspunde că acest lucru nu poate fi posibil. Ori este apă ori nu este apă. **Și aici apare problema.** Maestrul Chandrakirti, împreună cu toți oponentii din dezbateră logică, sunt de acord că fiecare dintre cele trei creaturi vede altceva în pahar.

Cauza materială și condițiile de sprijin

Să luăm cazul unui copac care crește în curte. Există o cauză pentru care crește copacul în curte. Dacă va crește un stejar, cauza este că a existat o ghindă în curte din care a ieșit stejarul. Cauza în limba tibetană, i se spune:

Nyerlen gyi gyu

ནེར་ལེན་གྱི་གྱུ།

Cauza principală sau **cauza materială** a copacului este ghinda. Fără ghindă copacul nu ar exista. Dar, este oare suficientă ghinda pentru a ieși un stejar? Nu, nu este suficient, pentru că este nevoie de apă, pământ, soare, o anumită temperatură, și așa mai departe. Toate acestea formează **condițiile secundare** sau **condițiile de sprijin**.

Să ne întoarcem din nou la scena noastră. Pentru a explica dacă toate cele trei ființe au pramana, vom analiza care este cauza principală pentru care ele văd ceea ce văd și care sunt condițiile secundare.

În descrierea noastră, **cauza principală** de a vedea un pahar cu lichid, este lichidul din clipa anterioară, iar lichidul din clipa anterioară vine din lichidul din clipa anterioară acesteia. **Condiția secundară**, de sprijin, este karma fiecăreia.

Deci pe lichidul din pahar, fiecare din cele trei ființe, proiectează lichidul din karma lui. Dacă omul are karma să fie o ființă umană, pe lichidul din pahar va proiecta apă, deci el va vedea apă, preta va vedea sânge, iar zeul va vedea lichidul din pahar ca [fiind] ambrozie.

Care este problema cu cauza principală?

Noi spunem, că fiecare dintre ființe, fiecare în lumea lui are o percepție corectă. Perceperea omului fiind corectă, el va vedea apa pentru că în lumea lui este cu adevărat apă. Preta va vedea sânge sau puroi, pentru că în lumea lui este cu adevărat sânge sau puroi. La fel și zeul care vede ambrozia.

Lichidul din pahar este cauza principală pentru care fiecare creatură experimentează ceea ce experimentează.

În lectura cursului 5, se spune că lichidul din pahar ar avea trei componente, care se suprapun. Fiecare componentă fiind cauza principală ce determină ceea ce vede fiecare dintre ființe.

Dacă una dintre ființe ar dispărea din scena noastră, atunci lichidul va avea două componente. Deci existența sau inexistența unei componente depinde de prezența acesteia.

Este ca și când lichidul ar exista undeva în afara noastră, în lumea exterioară nouă, iar noi proiectăm pe el, din lumea noastră interioară, din karma noastră, noțiunea fie de apă, fie de nectar, fie de sânge. Din explicația celor trei componente rezultă că și lichidul în sine nu vine din lumea exterioară, ci depinde de noi.

Cei care țin de calea de mijloc, nu spun că esența lichidului este mintea noastră, ei separă ceea ce este fizic de ceea ce nu este fizic. **Dar spun că și cauza principală vine tot din karma.**

Importanța discuției despre paharul cu apă

De ce este paharul atât de important?

Pentru că soluția eliminării cancerului, a morții care va veni, sau a senilității ce atacă mintea - este înțelegerea karmei și a vacuității.

Cu cât vom merge mai în profunzimea acestui subiect, cu atât vom înțelege mai bine. Este important să înțelegem că toate cele trei ființe văd lucrurile diferit conform karmei pe care o au. Fiecare dintre ele are o percepție corectă.

Karma este cea care dictează ceea ce vede fiecare. Dacă suntem bolnavi de cancer, sau dacă ne vedem cum îmbătrânim sau faptul că oamenii din jurul nostru mor, toate acestea sunt dictate în întregime de karma pe care am acumulat-o și care acum rodește.

Lumea în care trăim a fost creată numai de noi. Ea este complet goală de orice existență proprie de sine, cu excepția faptului că vine din noi, proiectând-o din semințele karmice pe care le-am acumulat. Dacă am strâns semințele corecte, atunci vom vedea în lumea noastră nectar și ambrozie, dacă nu, vom vedea lucruri respingătoare.

Faptul că înțeleg acum, că totul este determinat de ceea ce am făcut în trecut, acest lucru îmi va da puterea extraordinară de a decide cum vor arăta lucrurile de acum încolo. Mă voi îngriji să depun în curentul meu de conștiință acele semințe care să mă împiedice de a mai suferi și care să-mi aducă fericirea sublimă. Acesta este scopul învățăturilor lui Buddha, al oricărui profesor budist: să vă dea puterea în mâini.

Nu va mai fi nevoie să vă învârtiți mereu datorită ignoranței în roata vieții, pentru că ignoranța se va diminua din ce în ce mai mult. Și dacă veți merge pe această linie și veți ajunge destul de departe, nu veți mai ajunge să fiți nici om, nici preta, și nici măcar ca un zeu, ci veți fi un Buddha.

Singura cale de a ajunge să fim Buddha este să învățăm ce este karma și cum să o acumulăm.

Asta nu înseamnă că trebuie să stăm și să ne imaginăm că suntem Buddha, așa cum nu stăm să ne imaginăm că suntem ființe umane. Așa cum starea umană pentru noi este reală și palpabilă, și starea în care se află Buddha este la fel de reală pentru el. Ambele stări sunt cu totul iluzii ce provin numai din karma fiecăruia.